VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 153)**

z dnia 23 października 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 153)

23 października 2018 r.

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, obradująca pod przewodnictwem posła **Rafała Grupińskiego (PO),** przewodniczącego Komisji oraz poseł **Krystyny Szumilas (PO),** zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

Rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2019 (druk nr 2864) w zakresie:
1) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie:
a) dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
c) dotacje podmiotowe, celowe i przedmiotowe z zał. nr 8 i 9,
d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym z zał. nr 10,
e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu oświaty i wychowania z zał. nr 4 i 15;
2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. nr 68 i 80;
3) części budżetowej 28 – Nauka:
a) dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
b)wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
c) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8 i 9,
d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym z zał. nr 10,
e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu nauki z zał. 4 i 15;
4) planów finansowych agencji wykonawczych z zał. nr 11:
a) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
b) Narodowego Centrum Nauki;
5) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. nr 81;
6) części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe:
a) dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
c) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8 i 9,
d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym z zał. nr 10,
e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu szkolnictwa wyższego z zał. nr 4 i 15;
7) planu finansowego państwowej osoby prawnej z zał. nr 14 – Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej;
8) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. nr 71;
9) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk:
a) wydatki z zał. nr 2,

b) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8.

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Kopeć** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Sebastian Skuza** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, prof. dr hab. inż. **Jan Szmidt** przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich wraz ze współpracownikiem, prof. dr hab. **Jerzy Woźnicki** prezes Fundacji Rektorów Polskich – Instytutu Społeczeństwa Wiedzy, **Łukasz Wojdyga** dyrektor Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej wraz ze współpracownikiem, prof. dr hab. **Zbigniew Błocki** dyrektor Narodowego Centrum Nauki, prof. dr hab. inż. **Maciej Chorowski** dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, prof. dr hab. **Paweł Rowiński** wiceprezes Polskiej Akademii Nauk, prof. dr hab. **Zbigniew Marciniak** przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dr inż. **Adam Zawadzki** przewodniczący Komisji ds. Finansowania Nauki i Szkolnictwa Wyższego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność", dr **Julian Srebrny** członek Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" Uniwersytetu Warszawskiego, **Łukasz Kierznowski** wiceprzewodniczący Krajowej Rady Doktorantów wraz ze współpracownikiem, **Tadeusz Pisarek** członek Zarządu Głównego Forum Związków Zawodowych oraz **Kamila Pozimka** członek Komitetu Kryzysowego Humanistyki Polskiej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Muszyńska, Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Bardzo przepraszam za opóźnienie, ale mamy jedynie dwudniowe posiedzenie Sejmu, wiele posiedzeń komisji odbywa się równolegle i brakowało nam kworum…. kworum już mamy.

Proszę o przerwanie rozmów i skupienie się na naszej dzisiejszej materii.

Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży.

Witam pana Macieja Kopcia, podsekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Witam pan Sebastiana Skuzę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Witam pana profesora Pawła Rowińskiego, wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk. Witam pana profesora Zbigniewa Błockiego, dyrektora Narodowego Centrum Nauki oraz pana Łukasza Wojdygę, dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Witam wszystkich przedstawicieli sektora szkolnictwa wyższego, nauki, oświaty, związków zawodowych, państwa posłów oraz wszystkich gości.

Porządek dzienny posiedzenia obejmuje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2019 (druk nr 2864) w zakresie: części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. nr 68 i 80, części budżetowej 28 – Nauka, planów finansowych agencji wykonawczych z zał. nr 11: Narodowego Centrum Badań i Rozwoju i Narodowego Centrum Nauki, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. nr 81, części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe, planu finansowego państwowej osoby prawnej z zał. nr 14 – Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. nr 71 oraz części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk…

Bardzo proszę, jeśli mogę, o nierozmawianie, doradcę pana ministra także bym o to prosił.

Czy są uwagi do porządku dziennego?

Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny.

Przystępujemy do rozpatrzenia kolejnych części budżetowych. Część budżetowa 30 – Oświata i wychowanie oraz część budżetowa 83 – Rezerwy celowe poz. 68 i 80.

Pan minister Maciej Kopeć rozpoczyna dzisiejsze posiedzenie Komisji.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Maciej Kopeć:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, część 30 – Oświata i wychowanie. Dochody budżetu państwa w części 30… dochody budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie w 2019 r. zaplanowano w wysokości 5879 tys. zł, z tego – w dziale 750 Administracja publiczna – 91 tys., w dziale 801 Oświata i wychowanie – 5788 tys.

Wydatki budżetu państwa w projekcie ustawy budżetowej na 2019 r. w części 30 – Oświata i wychowanie zaplanowano w łącznej kwocie 455 288 tys. zł, co oznacza wzrost

wydatków o 0,8% w stosunku do roku 2018. Planowany wzrost wydatków wynika, przede wszystkim, ze zwiększenia funduszu wynagrodzeń o 2,3%. Jest to poziom prognozowanej na 2019 r. średniorocznej dynamiki cen towarów i usług, zwiększenia składki na międzynarodową organizację „Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży" (wzrost o 1000 tys. zł), zwiększenia środków na refundację kosztów kształcenia dzieci pracowników agencji Frontex (wzrost o 8000 tys. zł).

W części budżetowej 30 wydatki będą realizowane w siedmiu działach klasyfikacji budżetowej. W dziale 801 „Oświata i wychowanie" wydatki zaplanowano w wysokości 396 033 tys., co stanowi 87% wydatków zaplanowanych w całej części 30 – Oświata i wychowanie. W ramach działu 801 wydatki rozdysponowano pomiędzy sześcioma działami klasyfikacji budżetowej.

W rozdziale 80135 Szkolnictwo polskie za granicą – wydatki zaplanowano w kwocie 44 185 tys., to jest o 0,9% więcej niż w 2018 r. Środki zostały przeznaczone na funkcjonowanie polskich szkół za granicą, finansowanie wyjazdów polskich nauczycieli do środowisk polonijnych, zakup podręczników i innych pomocy dydaktycznych dla oświaty polonijnej.

W rozdziale 80143 Jednostki pomocnicze szkolnictwa – wydatki zaplanowano w wysokości 14 150 tys., to jest o 6,9% więcej niż w 2018 r. Przeznaczono je na zadania realizowane przez Centrum Informatyczne Edukacji oraz funkcjonowanie Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą.

Wzrost wydatków zaplanowanych na 2019 r. wynika głównie ze zwiększenia środków na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Od 2019 r. centrum informatyczne będzie realizowało nowy projekt „Wdrożenie Krajowego Systemu Danych Oświatowych".

W rozdziale 80145 Komisje egzaminacyjne – kwoty wydatków przewidziano w wysokości 205 205 tys., to jest o 1,4% więcej. Będą przeznaczone na statutową działalność Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Planowane zwiększenie wydatków jest związane ze wzrostem wydatków bieżących.

W rozdziale 80146 Dokształcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli – wydatki zaplanowano w wysokości 39 723 tys., to jest o 16% mniej od wydatków zaplanowanych na 2018 r. Zmniejszenie limitów wydatków, w porównaniu z 2018 r., wynika głównie ze zmniejszenia wydatków planowanych na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020.

W rozdziale 80180 Działalność badawczo rozwojowa, środki zaplanowano w wysokości 3529 tys. , to jest o 17% mniej na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej, czyli również w ramach PO WER.

W rozdziale 80195 Pozostała działalność – zaplanowano kwotę w 89 241 tys., to jest 10,4% więcej niż w 2018 r. W dziale 150 Przetwórstwo przemysłowe – zaplanowano kwotę 1297 tys., to jest o 11,2% więcej niż w 2018 r., z przekształceniem na dotację przedmiotową do podręczników szkolnych do kształcenia zawodowego. Zwiększenie kwoty planowanych wydatków wynika z większej liczby wniosków o dotacje.

W dziale 750 Administracja publiczna – wydatki zaplanowano w kwocie 45 972 tys., to jest o 1,8% mniej niż wydatki w 2018 r. Zmniejszenie planowanych środków jest związane z ograniczeniem wydatków przeznaczonych na zakup pozostałych usług, związanych z funkcjonowaniem urzędów.

W dziale 752 Obrona narodowa – wydatki zaplanowano w wysokości 5000 zł. W rozdziale 75212 Pozostałe wydatki obronne – w ramach wydatków bieżących, na realizację programu pozamilitarnych przygotowań obronnych RP.

W dziale 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – wydatki zaplanowano w wysokości 6000 zł na realizację zadań wynikających z ustawy o zarządzaniu kryzysowym. W rozdziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza – wydatki zaplanowano w wysokości 2985 tys., na poziomie 2018 r.

W dziale 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – zaplanowano środki w wysokości 9000 tys. zł (na poziomie 2018 r.), z przeznaczeniem na dotacje dla instytucji Centrum Nauki Kopernik.

Wydatki budżetu ze środków europejskich. Oświata i wychowanie. Wydatki pochodzące z budżetu zostały zaplanowane w wysokości 136 176 tys., czyli o 8,2% mniej od wydatków na 2018 r. Powyższe środki w całości zaplanowano na realizację projektów w ramach projektów konkursowych, systemowych, w ramach PO WER na lata 2014-2020.

Rezerwy celowe. Jeżeli chodzi o rezerwy celowe, czyli część 83. W projekcie ustawy na 2019 r. w ramach rezerw celowych z budżetu państwa – poz. 68 i 80 – przeznaczonych na sfinansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu oświaty i wychowania oraz zadań edukacyjnej opieki wychowawczej zaplanowano łączną kwotę 54 315 tys., z czego w rezerwie celowej (poz. 68 – Przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie) zaplanowano 4386 tys.

Środki z rezerwy celowej zostaną przeznaczone na realizację zadań przez Centralną Komisję Egzaminacyjną, w związku z przeprowadzeniem egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie.

W rezerwie celowej (poz. 80 – Podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych, prowadzonych przez organy administracji rządowej) zaplanowano 49 954 tys. zł. Powyższe środki planuje się przeznaczyć na sfinansowanie kosztów związanych z podwyższeniem wynagrodzeń o 5% od 1 stycznia 2019 r.

Programy wieloletnie w układzie zadaniowym. W 2019 r. minister edukacji będzie uczestniczył w realizacji trzech programów wieloletnich. W programie integracji społeczności romskiej w Polsce, realizowanym w latach 2014-2020 na realizację zadań w ramach modułu edukacyjnego programu integracji społeczności romskiej w Polsce na 2019 r. w części 30 zaplanowano 700 tys. zł.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa. W ramach tego projektu na 2019 r. w rezerwie celowej zaplanowano środki w wysokości 30 000 tys. zł. Program Wieloletni „Niepodległa” na lata 2017-2022. Na realizację programu edukacyjnego „Godność wolność, niepodległość”, w ramach Programu Wieloletniego „Niepodległa” na lata 2017-2022, na 2019 r. zaplanowano 2600 tys. zł.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

W takim razie proszę panią przewodniczącą Krystynę Szumilas o przedstawienie koreferatu i wniosku do opinii Komisji.

Poseł Krystyna Szumilas (PO):

Dziękuję.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, otóż w przyszłym roku Minister Edukacji Narodowej będzie dysponował łączną kwotą środków w wysokości 591 500 tys. zł, czyli o 8400 tys. zł mniejszą w porównaniu do bieżącego roku.

Wydatki rosną, w części 30, o 0,8%, natomiast to, co niepokoi, to to, że maleją wydatki budżetu środków europejskich, jest to kwota mniejsza o 136 200 tys. zł (będą niższe od tegorocznego planu o 8,2%).

Pan minister przemknął po tym temacie, ale to jest bardzo niepokojące. Chciałabym, żeby pan minister konkretnie wyjaśnił, dlaczego maleją te środki – nie kwotowo, tylko chciałabym wiedzieć, jakie zadania nie będą realizowane w 2019 r., ponieważ kwota na realizację projektów europejskich stanowi w 2019 r. tylko 91,8% kwoty przyjętej w ustawie budżetowej na 2018 r.? Jeżeli popatrzymy na wydatki budżetu państwa w części 30 to wydatki maleją w przypadku doskonalenia i kształcenia nauczycieli.

Pan minister mówił o tym, że zmniejsza się realizacja projektów unijnych – jakich projektów i dlaczego?

Dokształcanie i kształcenie nauczycieli jest ważnym elementem, tym bardziej, że mamy ogromną zmianę w szkole i trudno mi wyobrazić sobie uporządkowanie tego chaosu, który jest w tej chwili w szkołach, bez dodatkowego wsparcia nauczycieli. Maleją również środki na działalność badawczo-rozwojową. Jest to drugi element związany z przyszłością edukacji. Jeżeli nie będziemy prowadzić działalności badawczo-rozwojowej to, wprowadzając kolejne rozwiązania w systemie edukacji, będziemy odnosić się

do rozwiązań z czasów naszego dzieciństwa i młodości, co z pewnością nie będzie dobre dla edukacji. Postęp jest duży i trzeba w nowoczesny sposób patrzeć na edukację.

Chciałabym, żeby pan minister wyjaśnił jeszcze wątpliwości związane z edukacyjną opieką wychowawczą. Na te działania przeznaczono blisko 3000 tys. zł, ale jest to poziom roku 2018. Biorąc pod uwagę inflację, widzimy, że maleją środki na edukacyjną opiekę wychowawczą a są to środki na dofinansowanie kolonii i obozów polonijnych, wspieranie działań skierowanych do dzieci i młodzieży w obszarze edukacji pozaformalnej oraz promowanie współpracy uczniów z Polski ze szkołami i organizacjami pozarządowymi innych państw świata.

Pojawia się pytanie: dlaczego te środki nie zostały zrewaloryzowane choćby o stopień inflacji?

To samo dotyczy stypendiów ministra właściwego ds. oświaty i wychowania, bo stypendia znajdują się również w tym dziale i nie zostały przeliczone skutkami inflacji.

Mam jeszcze pytanie dotyczące rezerwy celowej poz. 68 (to jest przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie) – na to zadanie przeznaczono 4361 tys. zł, co odpowiada kwocie ujętej na to zadanie w ustawie budżetowej na 2018 r. W czwartek będziemy zajmować się nowelizacją prawa oświatowego, gdzie pojawiły się zmiany dotyczące kształcenia zawodowego, egzaminów zawodowych, z zapowiedzi pani minister wynika, że tam ma być przeprowadzona rewolucja.

Czy rewolucja zostanie przeprowadzone za takie same środki jak te, które były wydatkowane w 2018 r.? Czy to jest możliwe?

Bardzo proszę o odpowiedź na te pytania a potem ustosunkuję się do tego, czy zaopiniować pozytywnie, czy może zaproponujemy przyjąć ten budżet z jakimiś uwagami.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję.

Otwieram dyskusję… rozumiem, że pan minister na końcu dyskusji ustosunkuje się do pytań.

Czy ktoś chciały dodać jakieś pytanie do pytań pani poseł-koreferentki?

Bardzo proszę, pan poseł Józwiak.

Poseł Bartosz Józwiak (Kukiz15):

Bartosz Józwiak, Kukiz'15.

Mam jedno pytanie, które zadaję również na posiedzeniach Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych, ale myślę, że bardziej skierowane jest do ministerstwa edukacji, chodzi o dofinansowanie wieloletniego programu integracji społeczności romskiej. Jednym z elementów przyznania dofinansowania, które wynosi około 10 mln zł rocznie, jest również zachęcenie społeczności romskiej do korzystania z systemu edukacji.

Na to pytanie dość rzadko uzyskuję odpowiedź.

Jeżeli inwestujemy te pieniądze to, czy jest jakiś monitoring wydawania tych środków w okresie funkcjonowania programu? Czy zwiększył się dostęp społeczności romskiej do poszczególnych elementów systemu edukacji? Czy mamy monitoring tego wzrostu, czy też nie? Czy wzrasta efektywność wydawania tych pieniędzy, czy też wydajemy je wyłącznie dlatego, że tak jest przewidziane?

Proszę o odpowiedź na to pytanie.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze jakieś pytania?

Jeśli nie ma, to proszę pana ministra o odniesienie się do wcześniejszych uwag.

Podsekretarz stanu w MEN Maciej Kopeć:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, jeżeli chodzi o kwestię, która łączy się z programami wynikającymi z programów europejskich, to są to zadania, które wynikają z wcześniejszych zobowiązań. Te, o których mówiła pani przewodnicząca Szumilas, po prostu wynikają z tabeli z 2014 r.

Inaczej mówiąc – kwoty, które są dzisiaj, to są to zobowiązania finansowe, zgodnie z limitem przyznanym przez ministra rozwoju i tabelą zadań, które są – po prostu – podejmowane zgodnie z realizacją tych programów, one nie wynikają ze zmniejszenia. Poza tym, w rezerwie mamy kwotę 34 000 tys. zł, innej na to. Czyli to jest jedna rzecz.

Druga, która dotyczy części badawczo-rozwojowej. To zadanie również dotyczy harmonogramu, który został przyjęty i dotyczy tylko realizacji ZSK, czyli nie dotyczy kwestii, tak naprawdę, konkretnie, innych zadań, które realizuje np. Instytut Badań Edukacyjnych. Wynika z wcześniej przyjętych założeń.

Natomiast kwestia doskonalenia nauczycieli i przygotowania ich do wdrażania reformy, to te działania są podejmowane w ramach innych działań. Są po części widoczne dzięki zmianom, które nastąpiły w budżecie. Inaczej mówiąc, mamy Krajowy Program Doskonalenia Nauczycieli, który będzie wdrażany od 2019 r. Mamy też cały szereg szkoleń, które były realizowane dla uczniów szkół podstawowych oraz przekształcanych gimnazjów. Teraz mamy cały cykl szkoleń dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych (czyli w przyszłości – ponadpodstawowych), które będą realizowane od 1 września 2019 r.

Zgadzamy się z tym, że kwestia doradców metodycznych jest ważna. Do tej pory było ich ośmiuset czterdziestu paru, teraz ta liczba ma wzrosnąć o sto procent. Dążymy do tego, żeby dało się to zrealizować, natomiast Instytut Badań Edukacyjnych jest przekształcany w instytut naukowo-badawczy i będą wprowadzane działania związane z monitorowaniem tego systemu.

Jeżeli chodzi o edukacyjną opiekę wychowawczą to jest to realizowane zgodnie z zapotrzebowaniem. Inaczej mówiąc – mamy wzrost stypendiów ministra edukacji o 240 tys. czyli wydatki mamy zaplanowane zgodnie z zapotrzebowaniem. Nastąpił, w stosunku do roku 2018, wzrost kwoty na stypendia. Być może wygląda to w ten sposób. Natomiast mamy realny wzrost w tej dziedzinie.

Jeżeli chodzi o inne zadania związane z egzaminami i tym, co będzie realizowane w ramach ustawy związanej ze szkolnictwem zawodowym to one będą omawiane przy okazji tej ustawy, natomiast rewolucja, o której mówi pani przewodnicząca, jest realizowana, przede wszystkim, z Funduszu Pracy, subwencji oświatowej a także z budżetu MEN. Natomiast rezerwa 68 stanowi jedynie uzupełnienie. Czyli tutaj w ramach Funduszu Pracy przeznaczono bardzo duże środki na realizację tego zadania.

Jedno z pytań dotyczyło programu romskiego – jest realizowany w postaci dotacji, dotacje muszą być realizowane i te wydatki są szczegółowo rozliczane, natomiast, jeżeli pytamy o to, czy te środki są rozliczane, to – są i to bardzo szczegółowo. Natomiast, kiedy pytamy o skuteczność programu, to jest to inna dyskusja. Jest to raczej temat dla Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych czy dla Komisji Mniejszości Narodowych. Dość szerokie badanie skuteczności tych programów zostało przeprowadzone. Pojawiły się różne wnioski. Przedstawiciele Ministra Edukacji Narodowej uczestniczą także w różnych spotkaniach międzynarodowych, które dotyczą integracji Romów.

Jeżeli potrzebna jest dyskusja na temat skuteczności tego programu, to możemy taką podjąć. Jeśli chodzi o stronę finansową, to ten program, jak każdy inny, jest skrupulatnie rozliczany.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

W takim razie zadam pytanie Wysokiej Komisji: czy ktoś jest przeciwny pozytywnemu zaopiniowaniu projektu budżetu państwa w zakresie zarówno części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie, jak i części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 68 i 80?

Nie słyszę, dziękuję.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła pozytywną opinię dla komisji finansów.

W takim razie przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania części budżetowej 28 – Nauka i planów finansowych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Centrum Nauki oraz części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w poz. nr 81.

W takim razie o zabranie głosu proszę pana ministra Sebastiana Skuzę z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, państwa proszę o uwagę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Sebastian Skuza:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, na wstępie chciałbym zaznaczyć, że przy planowaniu budżetu w zakresie nauki i szkolnictwa wyższego uwzględniono…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Panie ministrze, bliżej mikrofonu, słabo pana słychać.

Podsekretarz stanu w MNiSW Sebastian Skuza:

…przy planowaniu budżetu w zakresie nauki i szkolnictwa wyższego uwzględniono obowiązujące przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki oraz ustawy z dnia 27 listopada 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Należy jednak zauważyć, że zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, która weszła w życie z dniem 1 października 2018 r., w 2019 r. w znacznym stopniu ulegnie zmianie sposób finansowania podmiotów sektora nauki i szkolnictwa wyższego.

Ustawa w istotny sposób integruje strumienie finansowe, zwłaszcza w odniesieniu do uczelni. Powyższe ma na celu uelastycznienie procesu decyzyjnego w zakresie wewnętrznego podziału środków. Ogromne znaczenie ma tutaj zmiana głównego strumienia finansowania z dotacji podmiotowej na subwencję.

To będzie się wiązać z koniecznością połączenia dwóch części i dwóch działów administracji rządowej – szkolnictwa wyższego i nauki w jedno.

Teraz odniosę się do części 28. Planuje się, że w 2019 r. dochody w części 28 – Nauka wyniosą 27 000 tys. zł, głównie z tytułu zwrotów niewykorzystanych dotacji podmiotowych, z rozliczeń umów zawartych w ubiegłych latach w ramach współpracy naukowej z zagranicą, zwrotów dokonywanych przez agencje wykonawcze, zarówno z rozliczeń dotacji udzielonych NCBR oraz NCN, jak również zwrotów z dotacji środków europejskich.

W projekcie ustawy budżetowej na 2019 r. nakłady na naukę, wraz z nakładami na działalność badawczo-rozwojową, zaplanowano w kwocie 9 865 400 tys. zł, z tego – ze środków budżetu państwa – 8 059 300 tys. zł i z budżetu środków europejskich – 1 806 100 tys. W relacji do analogicznej kwoty, ujętej w ustawie budżetowej na rok 2018, nakłady wzrastają nominalnie o 602 100 tys. zł, zaś w nominalnym ujęciu procentowym – o 6,5%.

Wydatki planowane na naukę, ujęte w części 28 – Nauka, zaplanowano w czterech działach budżetowych w łącznej wysokości 8 410 400 tys. zł, z tego – ze środków budżetu państwa – 6 626 200 tys. zł i budżetu środków europejskich – 1 784 200 tys. zł. W zakresie rezerwy celowej, pozostającej w kompetencji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ujętej w części 83 w poz. 81, środki na zwiększenie nakładów w obszarze badań naukowych oraz w obszarze badań i rozwoju zaplanowano w wysokości 25 000 tys. zł.

W budżetach innych ministrów, w dziale 730 – Nauka, zaplanowano kwotę 276 500 tys. zł, z tego na zadania wynikające z finansowania części subwencji 183 300 tys. zł, dla Polskiej Akademii Nauk – 83 100 tys. zł oraz dla działalności Polskiej Agencji Kosmicznej – 10 100 tys. zł.

Ponadto, w budżetach innych ministrów, na działalność badawczo-rozwojową, zaplanowano łączną kwotę 1 153 500 tys. zł, z tego 918 800 tys. zł w budżecie Ministerstwa Obrony Narodowej.

W odniesieniu do części 28 – Nauka, znajdującej się w dyspozycji Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego, dominujący udział mają wydatki w dziale 730 Nauka – w kwocie 8 142 700 tys. zł, co stanowi 96,8% ogółu wydatków w tej części.

W kolejnych trzech działach części 28: w dziale 750 Administracja, 752 Obrona narodowa oraz 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego łącznie zapanowano 267 700 tys. zł, to jest 3,2% udziału wydatków.

W zakresie tych wydatków, zaplanowano na wydatki bieżące, czyli na dotacje i świadczenia na rzecz osób fizycznych i świadczenia bieżące jednostek budżetowych, kwotę 6 211 400 tys. zł, na wydatki majątkowe – 272 100 tys. zł, wydatki na współfinansowanie

projektów z udziałem środków Unii Europejskiej, w ramach wydatków z budżetu państwa, 142 700 tys. zł oraz wydatki z budżetu środków europejskich 1 784 200 tys. zł.

Łącznie na realizację wydatków finansowanych z udziałem Unii Europejskiej zaplanowano 1 926 900 tys. zł. W tej kwocie przewidziano na PO Inteligentny Rozwój 1 857 300 tys. zł, PO Polska Cyfrowa – 1800 tys. zł, PO Pomoc Techniczna – 30 800 tys. zł oraz na projekty realizowane w ramach programów współfinansowanych ze środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi 37 000 tys. zł.

Z wyżej wymienionej kwoty środków unijnych, przeznaczonych na te projekty, środki w wysokości 79 600 tys. zł będą wydatkowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a w kwocie 1 847 300 tys. zł – przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Na etapie planowania budżetu na rok 2019, w zakresie części Nauka, przewidziano następujące dotacje: dotacje podmiotowe w łącznej kwocie 2 586 600 tys. zł, z tego – dla jednostek naukowych – 2 487 400 tys. zł, dla Narodowego Centrum Nauki – 43 800 tys. zł, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – 44 400 tys. zł, Centrum Nauki Kopernik – 9000 tys. zł oraz Narodowego Muzeum Techniki – 2000 tys. zł.

Ponadto, przewidziano dotacje celowe w łącznej kwocie 3 083 700 tys. zł, z tego dla jednostek naukowych – 625 000 tys. zł, Narodowego Centrum Badań Nauki – 1 229 700 tys. zł, Ośrodka Przetwarzania Informacji – Państwowego Instytutu Badawczego – 21 000 tys. zł, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej – 52 000 tys. zł, Centrum Nauki Kopernik – 3500 tys. zł, Narodowego Muzeum Techniki – 4000 tys. zł, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – 948 500 tys. zł. Ponadto, jako dotacje celowe w dziale 752 przewidziano również środki dla NCBR w wysokości 200 000 tys. zł.

W ramach działu 750 Administracja publiczna zaplanowano kwotę w wysokości 49 200 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie wydatków bieżących – 44 600 tys. zł, świadczenia na rzecz osób fizycznych 100 tys. zł, finansowanie zakupów majątkowych – 2500 tys. zł, współfinansowanie płatności z budżetu środków europejskich w ramach programów operacyjnych Inteligentny Rozwój oraz Polska Cyfrowa – 2000 tys. zł.

W projekcie ustawy budżetowej na rok 2019 w dziale 730, rozdziale 73008 Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, na realizację programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" – IV etap, zaplanowano kwotę w wysokości 10 500 tys. zł. Ten program został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów nr 203 z dnia 26 października 2015 r. Nadzór nad realizacją i wdrażaniem wyników programu przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przy współpracy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W ramach programu opracowuje się innowacyjne rozwiązania organizacyjno-techniczne ukierunkowane na rozwój zasobów ludzkich oraz nowych wyrobów, technologii, metod i systemów zarządzania. Wykorzystanie wyników programu przyczyni się do znaczącego ograniczenia liczby osób zatrudnionych w warunkach bezpośredniego zagrożenia na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe oraz ograniczenia związane z zaistnieniem wypadków przy pracy, chorób zawodowych i wynikających z tego strat ekonomicznych a przede wszystkim – społecznych.

Całkowite koszty programu w latach 2017-2019 w ramach części 28 – Nauka, wyniosą 31 500 tys. zł, w całości zostaną pokryte z budżetu państwa.

W projekcie ustawy budżetowej na 2018 r., w zakresie rezerwy celowej pozostającej w kompetencji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ujętej w części 71 w poz. 81, zabezpieczono środki w wysokości 25 000 tys. zł. Środki z powyższej rezerwy zostaną przeznaczone na realizację zadań w obszarze badań naukowych oraz w obszarze badań i rozwoju z udziałem np. państwowych jednostek budżetowych.

Środki finansowe uruchamiane z powyższej rezerwy, w ramach konkursu ogłaszanego przez NCBR, będą klasyfikowane przez jednostki budżetowe w rozdziale wydatków związanych z działalnością badawczo-rozwojową. Pragnę przypomnieć, że taka rezerwa funkcjonuje już w tym roku.

W projekcie planu finansowego Narodowego Centrum Badań i Rozwoju są zaplanowane środki, które pochodzą nie tylko z części 28 – Nauka, ale również z części 38 – Szkolnictwo wyższe oraz części 34 – Rozwój regionalny oraz części 27 – Informatyzacja. Są tam również przychody NCBR otrzymywane z Komisji Europejskiej. W projekcie

planu centrum zostały również ujęte środki do pozyskania z rezerw celowych. Łączna kwota wydatków w 2019 r., jaką w ramach planu będzie dysponować Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, wynosi 4 537 600 tys. zł.

W 2019 r. z budżetu części 28 dla Narodowego Centrum Nauki i Rozwoju zaplanowano środki w wysokości 3 040 200 tys. zł, w tym na dotację podmiotową na pokrycie bieżących kosztów zarządzania realizowanymi przez NCBR w wysokości 44 400 tys. zł, dotację celową na realizację strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych w wysokości 1 146 500 tys. zł, dotację celową na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji – 2000 tys. zł, dotacje celowe na współfinansowanie i finansowanie projektów z udziałem środków europejskich – 105 500 tys. zł, płatności z budżetu środków europejskich w ramach programów operacyjnych – 1741 800 tys. zł. Z budżetu części 38 – Szkolnictwo wyższe, w projekcie ustawy budżetowej na 2019 r. dla centrum zaplanowano środki w wysokości 454 500 tys. zł, w tym na dotacje celowe na współfinansowanie i finansowanie programów z udziałem środków Unii Europejskiej – 50 300 tys. zł, płatności z budżetu środków europejskich w ramach programów operacyjnych w wysokości – 404 200 tys. zł.

Ponadto, w projekcie planu finansowego centrum, zostały zaplanowane środki do pozyskania z rezerwy celowej części 83, w poz. 8 i 98, w łącznej kwocie 74 800 tys. zł, w tym z pozycji 8 – współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich 53 200 tys. zł, w poz. 98 – finansowanie programu z budżetu środków europejskich – 931 600 tys. zł.

Ponadto, w ramach części 34 – Rozwój regionalny w projekcie planu finansowego NCBR zaplanowano środki w wysokości 28 500 tys. zł, w tym – w ramach budżetu środków europejskich – w wysokości 21 600 tys. zł na realizację zadań w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

W ramach części 27 – Informatyzacja w projekcie planu finansowego NCBR zaplanowano środki w wysokości 26 000 tys. zł (w całości pochodzą z budżetu środków europejskich), głównie na finansowanie projektu e-Pionier, wsparcie uzdolnionych programistów na rzecz rozwiązywania zidentyfikowanych problemów społecznych bądź gospodarczych.

W projekcie planu finansowego NCBR na 2019 r. zostały również ujęte środki w wysokości 3600 tys. zł środki do pozyskania z Komisji Europejskiej w związku z udziałem centrum w projektach międzynarodowych VII Programu Ramowego, programu Horyzont 2020 oraz prowadzeniem działań związanych z udziałem Polski w wybranych projektach jak ERA-NET, ERA-NET PLUS oraz w inicjatywach realizowanych na podstawie art. 169 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i prowadzeniem współpracy z zagranicznymi agencjami finansowymi w badaniach naukowych w ramach konkursów „eranetowych”.

W zakresie Narodowego Centrum Nauki łączna kwota, którą będzie dysponować ten podmiot w 2019 r., to 1 280 800 tys. zł. W budżecie części 28 – Nauka dla Narodowego Centrum Nauki, zaplanowano środki w wysokości 1 273 500 tys. zł, w tym na dotację podmiotową na pokrycie bieżących kosztów zarządzania zadaniami realizowanymi przez centrum – w wysokości 43 800 tys. zł, na dotację celową na realizację zadań centrum w wysokości 1 226 100 tys. zł, dotację celową na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji 3600 tys. zł.

Dotacja celowa na realizację zadań ustawowych, w kwocie, o której już wspomniałem – 1 226 100 tys. zł, będzie przeznaczona na finansowanie badań podstawowych, w tym: 949 500 tys. zł to środki na kontynuację finansowania projektów w ramach umów zawartych w latach poprzednich, 276 600 tys. to środki przeznaczone na finansowanie projektów w ramach nowo zawartych umów.

W 2019 r. Narodowe Centrum Nauki, oprócz krajowych dotacji budżetowych w części 28 – Nauka, pozyska dodatkowo z części 34 – Rozwój regionalny, finansowanie w ramach środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021.

Narodowe Centrum Nauki zaplanowało kwotę 2500 tys. zł w formie dotacji celowych na wydatki bieżące i majątkowe oraz środki pozabudżetowe w wysokości 1100 tys. zł w ramach funduszu współpracy dwustronnej. Ponadto, w projekcie planu finansowego

NCN na 2019 r. zostały ujęte środki pozabudżetowe w łącznej wysokości 3700 tys. zł, planowane do pozyskania z Komisji Europejskiej w związku z udziałem w programach i konsorcjach międzynarodowych finansowanych z programu ramowego Horyzont 2020, jak również wynikające ze współpracy z Towarzystwem Maxa Plancka przy tworzeniu Centrum Doskonałości Naukowej, tzw. Centrum Dioscuri.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy panowie profesorowie Chorowski lub Błocki chcieliby zabrać głos?

Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju Maciej Chorowski:

Wszystko właściwie zostało już powiedziane.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos?

Jeszcze koreferat – pan poseł Józwiak, proszę bardzo.

Poseł Bartosz Józwiak (Kukiz 15):

Dziękuję.

Postaram się krótko. Po panu profesorze ciężko jest występować, bo jest to tak dokładna analiza, że człowiek się powtarza a działamy na tych samych liczbach i na tej samej bazie. Do tego działu na posiedzeniu podkomisji nie było żadnych uwag posłów czy też osób zaproszonych, mamy tu pełną jasność.

Postaram się pokrótce wspomnieć o kilku liczbach i pokazać gdzie wzrasta i gdzie spada finansowanie.

Jeżeli chodzi o dochody w części 28 Nauka to zostały zaplanowane na poziomie 27 035 tys. zł, czyli wzrost nominalny to 3,8%, realny jest mniejszy. Jest to chyba najtrudniejszy dział do analizy i chyba zgodzimy się z Biurem Analiz Sejmowych, że – z uwagi na to, że są to głównie dochody z działań zaplanowanych wcześniej – to bardzo trudno przewidzieć ich wielkość.

Jak wspominał pan minister, wydatki w części 28 zostały zaplanowane w łącznej kwocie 8 410 424 tys. zł. Są podzielone na trzy pule. Wydatki z załącznika nr 2 to jest 6 626 248 tys. – 1 784 176 tys. to są wydatki budżetu środków europejskich i dodatkowo jest rezerwa celowa, która jest w gestii ministra w wysokości 25 000 tys. zł.

Jak tutaj mówiono, najistotniejsze wydatki to dział 730 Nauka, one stanowią 96,8% ogółu wydatków całej, tak naprawdę, części 28. Jeżeli dołączylibyśmy dział 752 Obrona narodowa, z przeznaczeniem na priorytety badawcze i celowe, to mamy ponad 99% całego działu.

One kształtują się następująco: wydatki na działalność statutową i inwestycyjną jednostek naukowych – 3 402 345 tys., działalność upowszechniająca naukę – 34 025 tys., współpraca naukowa z zagranicą – 470000 tys. zł, wydatki realizowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju to jest 1 098 345 tys., ie będę wspominał o różnych działach.

Istotnym elementem, na który warto zwrócić uwagę jest to, że wydatki majątkowe, które są ustalone na poziomie 3612 tys. zł, czyli środki przeznaczone na funkcjonowanie NCN, zaplanowano w niższej kwocie niż było to w 2018 r. (Jest to nominalnie 6,3% mniej od roku poprzedniego).

Działalność w zakresie umiędzynarodowienia nauki zaplanowano w wysokości 52 000 tys. zł, to, między innymi, na agencję wymiany akademickiej i środki przewidziane na realizację wcześniej realizowanych programów, czy też programy wyjazdowe.

Wydatki w dziale 750 „Administracja publiczna", w części 28, zaplanowano w wysokości 47 250 tys. zł. Obejmują, między innymi, wydatki bieżące jednostek budżetowych, wydatki majątkowe oraz wydatki na wynagrodzenia. W tym przypadku mamy kolejny realny spadek o 16,7% w stosunku do roku poprzedniego.

Wydatki w dziale 752 Obrona narodowa zaplanowano w wysokości 200 015 tys. zł, w tym 200 000 tys. na projekty badawcze i celowe w dziedzinie obronności oraz środki alokowane z NCBR.

Wydatki w dziale 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, zaplanowano w wysokości 18 500 tys. zł. Tutaj mamy bardzo wyraźny wzrost o 27,6% w porównaniu z rokiem poprzednim, w tym wydatki na muzea – 6000 tys. zł oraz pozostałe instytucje kultury – 12 500 tys. zł (to, między innymi, jest Centrum Nauki Kopernik, kontynuacja programu Naukobus oraz bardzo istotna, moim zdaniem, dotacja przedmiotowa dla Narodowego Muzeum Techniki na planowane przez tę jednostkę inwestycje związane z modernizacją i adaptacją siedziby – to jest bardzo ważne, bo, jak pamiętamy, to muzeum miało bardzo poważne problemy i to dobrze, że tak ważna jednostka kolejny raz otrzymuje wsparcie).

Następnie wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. 6. W dziale 750 Nauka przewidziano wydatki w wysokości 26 556 tys. zł, w tym kwotę 24 629 na wynagrodzenia, a 1927 tys. zł na dodatkowe wynagrodzenia roczne, w tym dla osób nie objętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń, korpus służby cywilnej oraz osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe.

Dotacje podmiotowe i celowe z zał. 8 i 9. Dotacje celowe w części 28 zaplanowano ogółem w kwocie 3 083 636 tys. Dotacje podmiotowe to jest poziom 2 586 588 tys., tutaj jest podział – jednostki naukowe, gdzie zaplanowano 625 000 tys. zł, NCBR to kwota 948 452 tys., NCN – 1 229 734 tys., Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej – 52 000 tys., Ośrodek Przetwarzania Informacji–Państwowy Instytut Badawczy – 21000 tys. Dodatkowo, w dziale 921 zaplanowano dotację dla Centrum Nauki Kopernik, to są 52 000 tys.

Dalej są programy wieloletnie w układzie…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Panie pośle, ale te dane słyszeliśmy, zatem prosimy jedynie o wnioski.

Poseł Bartosz Józwiak (Kukiz 15):

Nie do końca słyszeliśmy, bo pan minister bardziej zaokrąglał, staram się pokazać najważniejsze wydatki.

Tutaj zaproponowano również wydatki na program poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy – o czym mówił pan minister – i na Centralny Instytut Ochrony Pracy – PIB. Dodatkowo są też środki europejskie, o których wspomniano. W części 28 ze środków europejskich przeznaczono kwotę 1 784 176 tys.

Co jest istotne w podsumowaniu? Jeżeli chodzi o większość działów, to mamy wyraźny wzrost nakładów na naukę. Czy jest to wzrost wystarczający? Pewnie nie, bo uważamy, że ten poziom finansowania nauki jest zdecydowanie zbyt niski w stosunku do standardów europejskich, ale z pewnością jest realizowany na miarę możliwości budżetowych.

Warto wskazać, że planowane nakłady nominalne są wyższe o blisko 8,1% w porównaniu do planu na 2018 r., a ich realny wzrost, czyli to, czego doświadczymy, to jest poziom 5,7%. Natomiast bardzo ważnym wskaźnikiem jest również to, że kwota przewidziana na naukę to jest 0,38% PKB, natomiast przy uwzględnieniu nakładów na naukę i działalność badawczo-rozwojową to jest 0,44%. Wydaje się, że mamy tu wyraźny wzrost, natomiast jest to ciągle za mało.

Jeżeli chodzi o pełne spojrzenie na plan budżetowy części 28 – Nauka, stronę techniczną tego planowania, stronę formalną, to muszę powiedzieć, że jest to bardzo dobrze przygotowane. Trudno mieć tu jakiekolwiek uwagi. Mówiłem o tym na posiedzeniu podkomisji, że w tym roku jest to bardzo przejrzyście przygotowane – ukłony dla ministerstwa, bo jest to bardzo łatwe do przejrzenia, do przeczytania. Nie ma w tej chwili żadnych wątpliwości. Nie ma również żadnych uwag ze strony BAS-u czy jakichkolwiek innych instytucji.

Tak, że wnoszę o pozytywne zaopiniowanie przez Komisję tej części budżetu.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że jest wniosek, żeby pozytywnie zaopiniować tę część budżetu?

Tym razem zgłaszają się panowie profesorowie, zatem bardzo proszę – pan profesor Marciniak, bardzo proszę.

Przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego Zbigniew Marciniak:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, mamy dość szczególną sytuację, dość szczególny rok. Parlament uchwalił nową ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wolą parlamentu i środowiska akademickiego jest to, żeby polską naukę i szkolnictwo wyższe bardzo mocno pchnąć do przodu. Zgadzamy się z tym z całą świadomością, ale trzeba sobie uświadomić, że te głębokie reformy strukturalne, które musimy przeprowadzić, żeby osiągnąć ten cel, potrzebują środków.

Doceniamy nieduży przyrost, który został zauważony w referatach, ale potrzebny jest wzrost istotnie wyższy. Tu potrzebne są istotnie wyższe środki, żeby polska nauka mogła gonić świat. Nie ma lepszego momentu na istotne zwiększenie środków niż wtedy, kiedy jest zgoda na istotną zmianę struktury i sposobu działania, to musi iść w parze. Opóźnienie spowoduje buksowanie i niechęć części środowiska do wprowadzanych zmian, skoro nie będzie możliwości wykorzystania tych zmian.

Mamy ogromną szansę na to, żeby mocno pójść do przodu. Bez środków nie da się pójść mocno do przodu. Da się o taki procent, o jakim pan poseł mówił przed chwilą. Potrzebujemy istotnego skoku naprzód, zatem jak najszybsze dojście do poziomu co najmniej jednego procenta budżetu na naukę, to jest coś, co jest warunkiem absolutnie niezbędnym, żebyśmy mogli zrealizować nasze ambitne plany, na które zgodziliśmy się konsultując ustawę.

To jest gorący apel Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, żeby bardzo dobrze wykorzystać ten moment.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo panu profesorowi z rady głównej, teraz pan profesor Szmidt z KRASP-u.

Bardzo proszę, pan przewodniczący.

Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich Jan Szmidt:

Panie przewodniczący, szanowni państwo posłowie, może najpierw odniosę się do preambuły pana ministra dotyczącej subwencji.

Jako konferencja rektorów rzeczywiście popieraliśmy i popieramy subwencje, to jest dobry pomysł, który pozwala nam bardziej elastycznie gospodarować środkami finansowymi, co w kontekście uzyskania znacznie większej, co trzeba powiedzieć, autonomii uczelni (różni ludzie różnie to oceniają) i w ramach ustawy 2.0 daje nam podstawy, żeby tę autonomię wykorzystywać w większym stopniu.

Nie będę powtarzał tego, co powiedział pan profesor Marciniak, bo szkoda państwa drogocennego czasu, ale jako konferencja rektorów zawsze mówiliśmy to samo, co rada główna: wykorzystanie tej ustawy i szansy, którą daje, będzie możliwe tylko wtedy, kiedy nakłady będą realnie rosły co roku.

Przypomnę, że w ustawie, w jednej z propozycji, przedostatniej propozycji do ostatniej wersji, była tzw. drabinka, która pokazywała coroczny, gwarantowany wzrost, co dawało pewną rękojmię, że dochodzenie do pewnego poziomu zajmie określony czas. Dochodzenie do jednego procenta PKB, o którym mówiliśmy.

Ta propozycja zniknęła. Jak wiemy, nie było zgody Ministerstwa Finansów. W związku z tym, dziś nie ma tej gwarancji, aczkolwiek doceniamy wysiłki, żeby te środki rosły, bo rosną, prawda, nie maleją.

Chcę państwu przypomnieć, bo nie chcieliśmy zabierać czasu, że kiedyś na posiedzeniu Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży mój poprzednik, profesor Wiesław Banyś, wygłosił bardzo długie czterdziestominutowe przemówienie, które nazywało się „Po co nam uniwersytety?", wykazując, że powszechnie na świecie uważa się (i są na to twarde dowody), że inwestycja w naukę, rozwój każdego w miarę rozwiniętego państwa (a takim jesteśmy, nawet więcej niż w miarę rozwiniętym), to jest wspaniała inwestycja.

Niestety, ona zwraca się w długim okresie, ale zwraca się nieuchronnie – to jest bardzo ważne, to musi się zwrócić. W związku z tym, nie ma ryzyka, że włożymy pieniądze w coś, co nie przyniesie nam efektów. Wobec tego cieszymy się, że jest wzrost, trudno smucić się z tego powodu, natomiast – jak powiedział profesor Marciniak – nie jest to wzrost przekonujący do tego, żeby wprowadzać głębokie zmiany.

Mamy sygnały z wielu uczelni. Środowisko mówi: *Poparliście tę ustawę i co w zamian*? Jeżeli mamy się zmienić i iść do przodu – o czym mówił profesor Marciniak – to musimy uwierzyć w to, państwo mówili, że w ślad za tym przyjdą zwiększone nakłady, inaczej nie da się gonić świata, a my chcemy go wyprzedzić.

Nie wiem, jak państwo posłowie, ale ja często bywam na spotkaniach z panią minister Emilewicz, z panem ministrem Kwiecińskim, oczywiście z naszym ministrem – panem premierem Gowinem, gdzie ciągle mówi się o tym, żeby polska nauka nie goniła światowej nauki, bo to nie ma sensu, to jakby żółw gonił zająca.

Trzeba znaleźć nasze nisze, trzeba wyprzedzić, przeskoczyć pewne etapy rozwojowe, uczyć się od tych, którzy szli przed nami. To jest możliwe wtedy, kiedy pojawia się skok finansowy, który daje nam taką szansę i to szansę długoletnią.

Nauka ma to do siebie, że propozycje dużych, głębokich zmian muszą mieć gwarancje finansowania na co najmniej osiem, dziesięć lat, wtedy młodzi ludzie w to zainwestują. Nie tacy jak ja – siwi i łysi – będą to zmieniać, będą to zmieniać młodzi ludzie.

Oni chcą wiedzieć, że jeżeli tu przyjdą i zainwestują swój czas, swoją energię, swoje życie, żeby rozwijać polską naukę, to mają właściwy poziom finansowania ich laboratoriów, zakupu sprzętu, wymiany sprzętu na nowoczesny etc. Wtedy uwierzą w to, o czym mówią nasi ministrowie: mamy dokonać skoku cywilizacyjnego, mamy przeskoczyć pewne etapy rozwojowe.

Tego nie da się zrobić bez drastycznego wzrostu poziomu finansowania. Nie tylko dlatego, że są to pieniądze, ale dlatego, że młodzi ludzie w to nie uwierzą. Jeśli oni nie uwierzą, to… nie będę kończył.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Pan profesor Błocki, proszę bardzo.

Dyrektor Narodowego Centrum Nauki Zbigniew Błocki:

Chciałbym wyjaśnić spadek dotacji budżetowej, o którym była mowa, dla Narodowego Centrum Nauki.

W niemal stu procentach wynika z tego, że w tegorocznym budżecie była dodatkowa kwota na siedzibę NCN i mogę państwu powiedzieć, że w końcu kupiliśmy siedzibę. Ten temat często pojawiał się na posiedzeniu Komisji. Przeprowadzamy się już w grudniu. Ponieważ nie planujemy zakupu nowej siedziby, to tego punktu budżetowego już nie ma.

Jeśli chodzi o dotację celowa, to jest praktycznie na tym samym poziomie jak w tym roku.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Pan Julian Srebrny, proszę bardzo.

Członek Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" Uniwersytetu Warszawskiego Julian Srebrny:

Julina Srebrny, komisja zakładowa związku „Solidarność" w Uniwersytecie Warszawskim i Krajowa Sekcja Nauki związku „Solidarność".

W przeciwieństwie do państwa rektorów mieliśmy bardzo krytyczną opinię o zmianach, które wprowadza nowa ustawa, ale zapomnijmy o tym, bo, według mnie, dużo ważniejsze są nakłady niż zamieszanie wokół ustawy.

Próbowałem policzyć jaki procent PKB dają nakłady z budżetu państwa. Pomijając pieniądze europejskie, bo pieniądze europejskie w 2020 czy w 2021 r. mogą zginąć, a to jest podstawa, która dałaby wykorzystanie potencjału, który mamy.

Otóż w ubiegłym roku na naukę przeznaczono 0,30 z budżetu państwa, w 2018 r to było 0,37% PKB, w tym roku jest to już 0,36%. Na szkolnictwo wyższe, z rezerwami celowymi, bo one też…W 2018 r. było 0,76% PKB, a w 2019 będzie 0,78% PKB. Wydaje się, że są to liczby skandaliczne. Przy dużej dyskusji, która była przy okazji ustawy (jakie są wady szkolnictwa wyższego itd.).

Proszę państwa, mogę powiedzieć, że za te pieniądze jesteśmy blisko czołówki światowej – jeżeli przeliczymy wydawane pieniądze na to, co osiągamy. Wobec tego, muszą państwo, przedstawiciele wszystkich partii zrobić coś, żeby zmienić stosunek do nauki. Po prostu, czujemy się dyskryminowani przez obecne i poprzednie władze. To nie jest skutek działań tej koalicji – to jest skutek działań poprzednich, wstrzymywania podwyżek płac.

A jeszcze wczoraj słyszeliśmy…no, dam przykład. Adiunkt, tuż przed habilitacją, znany na świecie, zarabia na rękę mniej niż 4 tysiące. A wczoraj słyszeliśmy, że w Polskiej Akademii Nauk, w jednym z instytutów (Podstaw informatyki) profesor instytutowy zarabia mniej niż 3 tysiące na rękę.

Proszę państwa, proszę popatrzcie, jak nas traktujecie…

To chyba wszystko, co chciałem powiedzieć jako komentarz.

Dziękujemy ministerstwu, że pojawiło się te 900 mln podwyżki, ale w porównaniu z zaległościami to jest bardzo mało. Co gorsza, w nauce w ogóle nie ma wzrostu, są obietnice 3 mld zł w obligacjach, ale to nigdzie nie jest wpisane…. nie wiemy, jak to traktować.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś z państwa?

Proszę, ostatni głos, z końca sali.

Proszę o przedstawienie się.

Przewodniczący Komisji ds. Finansowania Nauki i Szkolnictwa Wyższego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność" Adam Zawadzki:

Adam Zawadzki, jestem przewodniczącym Komisji ds. Finansowania Nauki i Szkolnictwa Wyższego KSN NSZZ „Solidarność".

Powiem tak, że przychylam się do głosów moich przedmówców, natomiast musimy pamiętać o tym, że wymagają państwo od nas reformowania siebie…. jesteśmy w pełni świadomi tego, że musimy się reformować.

Natomiast patrząc na udział… to, o czym przed chwilą powiedział Julian, to wydaje mi się, że trochę zabrakło reformy podejścia do nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce, ponieważ te 1,2 czy 1,29 (to zależy, czy patrzymy na budżet zadaniowy, bo tam to trochę inaczej wychodzi) to jest naprawdę dramatycznie mało w stosunku do średniej OECD na poziomie 2,4 a w krajach wiodących to jest powyżej 3.

Teraz trzeba zadać sobie jedno pytanie… jeżeli mamy być konkurencyjni w stosunku do innych krajów, to musimy razem (podkreślam: razem), wspólnie wypracować środki, które będą to umożliwiały.

Jeszcze jedna rzecz. Jeśli chodzi o finansowanie w innych krajach. Słyszymy dużo krytycznych słów pod adresem polskiej nauki, polskiego szkolnictwa wyższego, natomiast musimy sobie zdawać sprawę, że finansowanie mamy na poziomie państwa czwartego od końca, jeżeli chodzi o OECD. Natomiast, jeśli chodzi o ilość patentów, to jesteśmy na drugim miejscu.

W związku z tym, zastanawiam się nad jedną rzeczą, że warto pochylić się też nad tym, że – gdyby inne kraje miały taki poziom finansowania, jaki mamy w tej chwili – to nie wiem czy załapałyby się do jakiegokolwiek rankingu.

Chciałbym podkreślić to z całą mocą.

Kolejna rzecz… ja popatrzę na budżet zadaniowy… ponieważ, tak naprawdę, nikt o nim nie mówił a on pokazuje pewne tendencje, które zaczynają się pojawiać w ciągu ostatnich trzech lat. Jeżeli popatrzymy na dwie funkcje (szkolnictwo mamy oddzielnie, naukę mamy oddzielnie) to w szkolnictwie jeszcze jako tako to wygląda, ponieważ nakłady, które liczymy do 2009 r., ich dynamikę, to ona, mniej więcej, odpowiada dynamice tych wskaźników, które państwo zawarli jako mierniki rezultatu w budżecie zadaniowym, czyli wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym w grupie 30-34 lata oraz wzrost udziału liczby studentów zagranicznych.

Natomiast jeśli chodzi o naukę (może nie o publikacje, ale zastosowanie nauki) to jeżeli popatrzymy na wzrost ilości patentów, które mamy opatentować w ciągu trzech

lat w urzędach patentowych Stanów Zjednoczonych, to jest dwukrotny wzrost, gdzie nakłady na naukę to 30%, jeśli dobrze pamiętam.

Tak, że tu bardzo bym prosił, że jeżeli budujemy jakieś mierniki rezultatu, to przy miernikach, które państwo założyli, że PKB rośnie od 3,8% w skali roku, czyli za 2019 będzie taki przyrost, jednocześnie inflacja jest niższa. Nakłady na szkolnictwo wyższe są w granicach dwóch procent to, co to oznacza?

To oznacza jedną rzecz, oznacza jeszcze większy realny spadek tego finansowania, udziału w PKB. Naprawdę musimy poważnie zastanowić się w którym kierunku chcemy pójść, co chcemy osiągnąć?

Wiele razy powiedziano, że jest to najlepsza inwestycja jaka może być. To, jak będzie wyglądało to społeczeństwo w przyszłości, będzie zależało także od naszych dzieci i naszych wnuków. Dajmy im tę szansę rozwoju. Pozwólmy im korzystać z tego, co my ciężko wypracujemy.

Bardzo proszę, żebyśmy zaczęli zdawać sobie z tego sprawę.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

W związku z głosami panów profesorów, zadałbym Wysokiej Komisji pytanie: czy, przyjmując pozytywną opinię dla Komisji Finansów Publicznych, do opinii moglibyśmy dodać wskazówkę, że powinny zostać zwiększone środki na obydwa centra? Czy w tej części moglibyśmy zaakceptować tego typu sugestię do komisji finansów?

Pan poseł-koreferent.

Poseł Bartosz Józwiak (Kukiz15):

Tak, zdecydowanie.

Jak wspomniałem, wzrost jest, ale w pełni zgadzam się z tymi głosami… w tym tempie nie dogonimy. Rozumiem też trochę ministerstwo, że pewnie gdzieś tam brakuje. Pamiętamy jak było z zapisem o wzroście w ustawie o szkolnictwie wyższym. Niestety, to Ministerstwo Finansów zablokowało nam…tak, że…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dobrze, dziękuję bardzo.

W takim razie nie słyszę sprzeciwu wobec takiego sformułowania do naszego wniosku, jeśli chodzi o pozytywne zaopiniowanie projektu budżetu państwa w zakresie części 28 – Nauka, plany finansowe Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Centrum Nauki, a także części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 81, z sugestią dla członków komisji finansów o zwiększenie środków w tej części budżetu.

Dziękuję bardzo.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe, planu finansowego Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 71. O przedstawienie planów budżetowych w tej kwestii ponownie proszę pana ministra Sebastiana Skuzę – zwięźle, oczywiście.

Podsekretarz stanu w MNiSW Sebastian Skuza:

Panie przewodniczący, wysoka Komisjo, szanowni państwo, dochody w dziale 803 Szkolnictwo wyższe, w projekcie ustawy budżetowej zaproponowano w kwocie 4600 tys. zł. – głównie w części 38, z tytułu wpływu ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych nienależnie, bądź w nadmiernej wysokości.

Wydatki na 2019 r. w zakresie działu 803 Szkolnictwo wyższe, zaplanowano w dziesięciu częściach budżetowych ministrów nadzorujących uczelnie oraz w rezerwie celowej budżetu państwa w łącznej wysokości 18 080 400 tys. zł, z tego – ze środków budżetu państwa – 17 479 800 tys. zł i budżetu środków europejskich – 600 600 tys. zł. W relacji do ustawy budżetowej na 2018 r. wydatki wzrastają łącznie o kwotę 1 485 400 tys. zł, nominalnie o 9%.

Planowane wydatki ujęto głównie w budżecie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w części 38 Szkolnictwo wyższe, w dziewięciu częściach budżetowych oraz w rezerwie

celowej w poz. 71 – środki na zwiększenie wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych.

W odniesieniu do części 38 – Szkolnictwo wyższe, znajdującej się w gestii Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w projekcie ustawy budżetowej na rok 2019 wydatki zaplanowano w kwocie 14 046 800 tys. zł, z tego – ze środków budżetu państwa – 13 466 700 tys. zł i budżetu środków europejskich – 580 100 tys. zł.

W zakresie wydatków bieżących, w części 38. zaplanowano kwotę 13 079 900 tys. zł. Wydatki bieżące w dziale 803 Szkolnictwo wyższe obejmują kwotę 13 049 300 tys. zł i są przeznaczone na: działalność dydaktyczną – 10 724 100 tys. zł, pomoc materialną dla studentów i doktorantów – 1 726 000 tys. zł, zadania projakościowe – 458 400 tys. zł, zasilanie funduszu kredytów studenckich – 27 500 tys. zł, dotacje dla Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej – 41800 tys. zł, wydatki na rzecz funkcjonowania jednostek budżetowych, takich jak Centralna Komisja ds. Stopni i Tytułów oraz jej biuro, Polska Komisja Akredytacyjna i jej biuro – 15 100 tys. zł, finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji na administrowanie programem Erasmus – 4500 tys. zł, dotacja podmiotowa na finansowanie Parlamentu Studentów Rzeczpospolitej Polskiej – 760 tys. zł oraz Krajowej Reprezentacji Doktorantów – 420 tys., dotacje celowe dla jednostek spoza sektora finansów publicznych – 6300 tys. zł, w tym w ramach wkładu strony polskiej w ramach Polsko-Amerykańskiej Fundacji Fullbrighta 4300 tys. zł.

Wydatki bieżące w trzech kolejnych działach w części 38 obejmują kwotę 30 600 tys. zł, z tego na finansowanie składek na obowiązkowe ubezpieczenia zdrowotne studentów i doktorantów, nie objętych takim obowiązkiem z innego tytułu – to byłoby w dziale 851 Ochrona zdrowia – 17 900 tys. zł.

Finansowanie wydatków płacowych u rzeczowych, związanych z funkcjonowaniem urzędu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego – 12 700 tys. zł.

W zakresie wydatków majątkowych zaplanowano kwotę 303 800 tys. zł, w tym największe pozycje to realizowane w ramach działalności dydaktycznej zadania inwestycyjne w programie wieloletnim Uniwersytet Warszawski 2016-2025 – 86 900 tys. zł, realizowane w ramach działalności dydaktycznej zadania inwestycyjne w programie wieloletnim Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu 2004-2019 – 5800 tys. zł, inne zadania inwestycyjne szkół wyższych 20 800 tys. zł, zakupy inwestycyjne Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej i jednostek budżetowych w tym dziale – 300 tys. zł

W zakresie wydatków na finansowanie i współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej zaplanowano kwotę 663100 tys. zł, z tego – ze środków budżetu państwa – 83 000 tys. zł i budżetu środków europejskich – 580 100 tys. zł.

W dziale 803 Szkolnictwo wyższe ujęto kwotę 660 500 tys. zł, w dziale 750 z tej kwoty ujęto kwotę 2600 tys. zł.

Jeżeli chodzi o kwestię rezerwy celowej to, w poz. 71, zaplanowano kwotę 916 500 tys. zł (środki na zwiększenie wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych). Umożliwi to wzrost funduszu płac z 2017 r. o 7%. W tej kwocie zawarta jest nie tylko wartość przeznaczona na wynagrodzenia brutto, ale również z kosztami po stronie pracodawcy. Jest to, jak powiedziałem, poz. 71.

Może jeszcze o najważniejszych pozycjach planu finansowego Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, która działa od 1 października 2017 r. jako państwowa osoba prawna. Wykonuje działania na rzecz umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego i nauki. Zgodnie z planem będzie dysponować kwotą wydatków w wysokości 137 800 tys. zł. Zaplanowane wydatki pochodzą głównie z dotacji z budżetu państwa, z części 38, w kwocie 41 800 tys. zł oraz części 28 w kwocie 52 000 tys. zł.

Zatem środki dotacji dla agencji łącznie to kwota 93 800 tys. zł, kwota 14 500 tys. zł to dotacja podstawowa na działalność agencji, kwota 79 300 tys. zł to dotacje celowe na realizację zadań zleconych w ramach programów i przedsięwzięć. Oprócz tych kwot z dotacji, w 2019 r. agencja zakłada pozyskanie kwoty 44 900 tys. zł w ramach PO WER.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

W takim razie koreferent – pani poseł Ewa Tomaszewska, proszę bardzo.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Dziękuję bardzo.

Może najpierw przedstawię dane porównawcze, żeby łatwiej było zrozumieć co oznaczają prezentowane liczby.

Wskaźnik wzrostu przeciętnego wynagrodzenia na przyszły rok jest planowany w wysokości 105,6%, czyli na takim samym poziomie jak w roku bieżącym. Wskaźnik wzrostu zatrudnienia to 100,5%, czyli niższy od planowanego na rok bieżący, to był wskaźnik na poziomie 101,7%.

Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług 102,3%, czyli na takim samym poziomie jaki dotyczył planu na rok bieżący. W ramach części 38 – Szkolnictwo wyższe, planowane nakłady będą o 5,4% wyższe w porównaniu do planu na 2018 r. a, po uwzględnieniu inflacji, o 3% wyższe.

Dochody w części 38 w dziale 803 zaplanowano w kwocie 4500 tys., czyli o 10% mniej niż w roku bieżącym. W rozdziale 80306 Działalność dydaktyczna, dochody zaplanowano w wysokości 2000 tys. zł oraz w rozdziale 80309 Pomoc materialna dla studentów – 200 tys. zł, w rozdziale 80312 Działalność w zakresie umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego – 2000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o umiędzynarodowienie to pozwolę sobie na jedną uwagę, niezależnie od kwot, które są zapisane w projekcie ustawy. Otóż, jeżeli będziemy zachęcać młodych ludzi (np. doktorantów z zagranicy) do podjęcia kształcenia w Polsce a ci, którzy ich kształcą będą otrzymywali wynagrodzenia zdecydowanie niższe niż stypendia doktorantów to taka sytuacja będzie głęboko niepokojąca, nie wolno dopuszczać do takich sytuacji – to jest moja uwaga.

W rozdziale 80395 Pozostała działalność to jest 300 tys. zł.

Wydatki w części 38 – Szkolnictwo wyższe zaplanowano w łącznej kwocie 14 046 787 tys. zł, w tym – ze środków budżetu państwa – 13 466 709 tys. zł oraz 580 078 tys. zł z budżetu środków europejskich.

Środki na wydatki bieżące wzrosną o 3,7%, czyli realnie o 1,5%. Wydatki majątkowe to będą 303 753 tys. zł, czyli o 24,6% wyżej niż w ustawie budżetowej na 2018 r., realnie jest to wzrost o 21,8%.

Wydatki na finansowanie i współfinansowanie projektów ze środków budżetowych Unii Europejskiej to 663 117 tys. zł, czyli o 37,5% więcej niż w planie na rok bieżący, realnie jest to wzrost o 34,4%. Wydatki ogółem planowane na 2019 r. są nominalnie wyższe o 5,4%, realnie o 3% – w stosunku do planu na 2018 r.

W rezerwie celowej w poz. 71 zaplanowano kwotę 916 518 tys. zł na podwyżkę wynagrodzeń pracowników wyższych uczelni, łącznie z rezerwami celowymi środki na szkolnictwo wyższe wzrastają zatem o 9%. Trudno dokładnie ocenić, jakie będą skutki tego wzrostu, ponieważ w dokumencie nie ma prognozy liczby pracowników naukowych i, generalnie, liczby pracowników na uczelniach wyższych. Tak samo trudno ocenić środki przeznaczone dla studentów, czy doktorantów, ze względu na trudność porównania ich przyszłorocznej liczby z rokiem bieżącym.

Na działalność dydaktyczną przeznaczono kwotę 11 029 736 tys. zł, co stanowi 78,7% ogółu środków. Na pomoc materialną dla studentów i doktorantów przewidziano kwotę 1 743 340 tys. zł, czyli 12,4% ogółu środków (oznacza to nominalny wzrost o 2%, realnie – spadek o 0,3%.

Na wydatki bieżące i majątkowe zaplanowano 3000 tys. zł. To są wydatki przeznaczone głównie na przebudowę domów studenckich i tego rodzaju inwestycje.

Wydatki projakościowe stanowią 3,3% ogółu wydatków, realnie na poziomie bieżącego roku.

Wydatki na pozostałą działalność to 712 723 tys. zł, między innymi na Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa a także Program Operacyjny Pomoc Techniczna.

W rozdziale 80395 przewidziano środki na, między innymi, funkcjonowanie Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, koszty udziału w organizacjach międzynarodowych, funkcjonowanie programu Erasmus i inne.

Na wydatki na Fundusz Pożyczek i Kredytów Studenckich przewidziano kwotę niższą nominalnie o 25,7% od tej w roku bieżącym. Z informacji, które uzyskaliśmy, nie ma znacznego zainteresowania taką możliwością pomocy.

Środki przewidziane na działalność dydaktyczną obejmują także wydatki majątkowe na realizację programów wieloletnich i inwestycyjnych – dotyczą, przede wszystkim, Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Podsumowując, chciałabym zarekomendować Wysokiej Komisji przyjęcie budżetu na 2019 r. w części 38 – Szkolnictwo wyższe. Cieszy podwyżka wynagrodzeń pracowników wyższych uczelni po latach zamrożenia płac, jednak problem regulacji płac, nie tylko w tej dziedzinie, wymaga rozwiązań systemowych. Nie może być tak, że raz na jakiś czas, pod presją jakichś wydarzeń, podejmowana jest decyzja o przeznaczeniu pewnych środków, potem środki zamraża się. Dla pracowników wyższych uczelni oznacza to brak stabilizacji finansowej i należałoby zmienić tę sytuację.

Kolejna sprawa, na którą chciałabym zwrócić uwagę, to fakt, że będzie to pierwszy rok realizacji ustawy 2.0 i zaledwie drugi rok funkcjonowania nowego algorytmu finansowania wyższych uczelni, zatem uważnej obserwacji wymaga nie tylko sytuacja finansowa.

Tworzone będą szkoły doktorskie, co oznacza, że potrzebne będą dodatkowe środki na przeprowadzenie zmian organizacyjnych. Ponadto, ustawa 2.0 przewidziała stypendia dla doktorantów jako świadczenie powszechne, tu też mogą być pewne zmiany. W związku z tym, chciałabym przedstawić wniosek o przyjęcie tego budżetu.

Drugi wniosek chciałabym przedstawić naszej Komisji, żeby poważnie zająć się tą kwestią, monitoringiem tego, co będzie działo się na wyższych uczelniach.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Czy są jakieś głosy w sprawie tej części budżetu?

Jeśli nie ma to przechodzimy… jest, pani poseł Urszula Augustyn –proszę.

Poseł Urszula Augustyn (PO):

Dziękuję bardzo.

Chcę z góry przeprosić, ponieważ nie za bardzo znam się na budżecie, ale jeśli czegoś nie rozumiem, to chcę dopytać. W związku z tym, chciałabym poprosić pana ministra, żeby nieco rozjaśnił mi tę sytuację.

Z wystąpienia pana ministra i z koreferatu pani poseł Tomaszewskiej wnioskuję, że… nie mam wrażenia, żeby faktycznie w budżecie zostały zabezpieczone pieniądze na podwyżki dla pracowników naukowych. Chciałabym zapytać, jakie są to podwyżki, bo sama pani koreferentka uznała, że – analizując budżet – nie ma pewności, jakie to będą pieniądze. Chciałabym… zatem, jakie są to pieniądze i czy one są naprawdę zabezpieczone?

Pani poseł powiedziała, że podwyżki będą wypłacane po latach zamrożenia. Biorąc pod uwagę to, że mamy ponad dwuprocentową inflację to chcę wiedzieć, ile pieniędzy i na jakie podwyżki są one zabezpieczone? Jeżeli dobrze pamiętam, to w 2013, 2014 i 2015 r. podwyżki były wypłacane, od 2016 r. podwyżek nie ma. Zatem chcielibyśmy wiedzieć jakie są to pieniądze i gdzie one są?

W koreferacie usłyszałam więcej takich punktów, z których można wnioskować, że jednak, mimo zadań wypływających z nowej ustawy 2.0, nie ma zabezpieczonych na to środków. Zatem nie zadowala mnie teza, że możemy przyjąć ten budżet i Komisja ewentualnie może czymś się zająć – albo są pieniądze na realizowanie zadań, albo ich nie ma; albo mamy budżet, który będzie finansował wymagane ustawą zadania nałożone na uczelnie wyższe, albo też nie.

Zatem, bardzo uprzejmie proszę, żeby pan minister zechciał nam powiedzieć, gdzie zapisane są pieniądze na podwyżki i jakie są to pieniądze – jak wysokie będą podwyżki wypłacane pracownikom na uczelniach?

Druga kwestia… może trochę „z boku” budżetu, ale jednak finansowa, chciałabym również o nią zapytać.

Panie ministrze, jeśli się mylę, proszę mnie wyprowadzić z błędu… z doniesień medialnych wynika, że w czasie kampanii wyborczej, podczas otwarcia roku akademickiego w wielu różnych uczelniach, pan minister przygotował prezenty, każdy w wysokości kilkudziesięciu milionów złotych.

Po pierwsze, chciałabym zapytać skąd są te pieniądze, skąd pochodzą? Po drugie, czy to są pieniądze, czy to są obligacje? Po trzecie, na co uczelnie mogą wydać te pieniądze?

To są bardzo istotne informacje.

Jeśli to jest sytuacja, która pojawiła się teraz w roku wyborczym to, czy w przyszłym roku takie sytuacje też będą miały miejsce? Na razie wygląda to (nie chcę zbyt mocno się wyrazić…) na pewnego rodzaju polityczną korupcję. Należy cieszyć się ze wszystkich pieniędzy wydanych na naukę i pracowników naukowych, ale już poprzednią część budżetową opiniowaliśmy pozytywnie z uwagą, że tych pieniędzy ciągle jest mało.

Zniknęły tabelki, czy też określenia w jaki sposób w poszczególnych latach powinny rosnąć wydatki na naukę i szkolnictwo wyższe. Skoro tego nie mamy, nie mamy jakiegoś planu, mapy dojścia do tego stanu, z którego byśmy się cieszyli, to trzeba się nad tym zastanowić, trzeba się tym zmartwić.

Tym bardziej, proszę państwa, i na to chcę zwrócić szczególną uwagę, otóż znajdujemy się u szczytu koniunktury. Jeśli dziś w planie na 2019 r. nie mamy zapisanych naprawdę znaczących wzrostów na szkolnictwo wyższe i naukę to, kiedy to nastąpi, zakładając, że koniunktura, niestety, się kończy.

Ten rząd umie znaleźć pieniądze na wiele wydatków, natomiast na naukę, najwyraźniej, odkłada do momentu, kiedy będzie tu koniunktura. Nie wróży to niczego logicznego. Nie sądzę, żeby to się spełniło.

W związku z tym, żeby nie okazało się, proszę państwa, że przyjmujemy kolejne części budżetu z jakimś pytajnikiem i z nadzieją, że coś się zmieni a tu się nie zmieni, zmieni się tylko koniunktura i tylko tyle.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję.

Pan Julian Srebrny, proszę bardzo.

Członek Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UW Julian Srebrny:

Szanowni państwo, ponieważ dziś jest więcej posłów niż było wczoraj na posiedzeniu podkomisji (było ich trzech lub czterech) to chcę powtórzyć wczorajszy komentarz odnośnie wzrostu płac. W przeciwieństwie do pani poseł znalazłem pieniądze na podwyżki – to jest rezerwa celowa 900 mln zł. Jest zapowiedziane, i ufam tym zapewnieniom, że w ciągu trzech lat nasze wynagrodzenia wzrosną o 30%.

Teraz chciałbym bardziej analitycznie spojrzeć na liczby, które wyglądają tak elegancko – w ciągu trzech lat średnia płaca krajowa wzrośnie, mniej więcej, o 15% – 5% rocznie (nie mówiąc o procencie składanym). Wobec tego, za trzy lata w 2021 r. te trzydziestoprocentowe podwyżki w stosunku do średniej krajowej to będzie jedynie 15% wzrostu.

Teraz chcę przypomnieć, że w 2005 r. była realizacja podwyżek i wzrostu płac założonego pod koniec rządów AWS-u. Doszliśmy do takiego poziomu, że profesor wyższej uczelni zarabiał około trzech średnich krajowych, adiunkt zarabiał około 1,8 średniej (miał zarabiać dwie średnie krajowe, ale spójrzmy na to realistycznie).

Jeżeli weźmiemy pod uwagę to, co działo się potem i poziom obecnych płac, to nawet po podwyżce planowanej na 2021 r. będziemy 50% do tyłu w stosunku do sytuacji z 2005 r., jeśli chodzi o stosunek do średniej krajowej.

Chciałbym, żeby państwo wzięli to pod uwagę.

Nie wiem, jakiego wymaga to nacisku na Ministerstwo Finansów , żeby zaczęło serio traktować naukę i szkolnictwo wyższe…

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję.

Nie ma więcej głosów, zatem proszę pana ministra o odpowiedź na te pytania.

Podsekretarz stanu w MNiSW Sebastian Skuza:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, może zacznę od kwestii podwyżek.

Kwota jest zaplanowana w części 83 pod pozycją 71 Środki na zwiększenia wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych – w kwocie 916 500 tys. zł. Gwarantuje to kwotę 7% brutto w stosunku do funduszu wynagrodzeń liczonego na podstawie sprawozdania RB-70 wszystkich uczelni publicznych, plus wszelkie koszty po stronie pracodawcy. Czyli brutto plus jeszcze zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. To jest kwota przewidziana na podwyżki, zapisana w projekcie ustawy budżetowej.

Jeżeli chodzi o kwestie związane z obligacjami, z nakładami na szkolnictwo wyższe i naukę to, w kwotach nominalnych łącznie, w tych dwóch częściach budżetowych, które w tej chwili należy odczytywać łącznie, wzrost budżetu środków krajowych jest wyższy o niemal 1 035 000 mln zł. Wraz ze środkami unijnymi jest to wzrost o ponad 1 900 000 tys. zł z roku na rok. Myślę, że nie wszyscy są zadowoleni. Uważam, że ten wynik nie jest zły.

Kolejna rzecz, którą udało się przeprowadzić w ustawie 2.0 to są klauzule waloryzacyjne – cała kwota na naukę i szkolnictwo wyższe będzie waloryzowana z roku na rok, część naukowa wskaźnikiem wzrostu o realny PKB plus mnożnik, a cała kwota w szkolnictwie wyższym o wskaźnik inflacji.

Do dziś… to mogę powiedzieć w proporcjach, że to, co minister musiałby zapisać w budżecie na 2019 r. (wzrost minimalny) to jest 700000 tys. zł. W środkach krajowych jest prawie dwa razy więcej. Mówimy jedynie o środkach krajowych, zatem wzrost jest. Z roku na rok, ustawowo, według tych dwóch klauzul waloryzacyjnych to jest automatyczny wzrost o 700 mln zł.

Jeżeli chodzi o kwestie obligacji to powiem, że byłem autorem tego rozwiązania, które przyniosłem z Banku Gospodarstwa Krajowego, w którym pracowałem wiele lat. Ten bank jest dokapitalizowywany w podobny sposób. Chciałbym, żeby co roku była możliwość przekazywania obligacji i czeków. Któryś z moich przedmówców zauważył, że w projekcie ustawy 2.0 była zaplanowana ścieżka dojścia i zwiększenie finansowania w relacji do PKB, jak ma to obronność czy służba zdrowia, ale na to, niestety, Minister Finansów nie wyraził zgody.

Nie wyraził również zgody na zapis, żeby to finansowanie obligacjami było permanentne, wyraził zgodę na jednorazowe zasilenie kwotą 3 000 000 tys. zł. To jest w przepisach przejściowych. Nie ma tego w przepisach permanentnych, choć bardzo bym tego chciał.

Niestety, tyle udało się wynegocjować. Wysokość kwoty również negocjowaliśmy.

Na co mogą być przeznaczone te pieniądze? Minister Finansów przekaże obligacje na rachunki uczelni. Te obligacje zostaną wykupione przez Ministra Finansów i staną się żywą gotówką, będą dokapitalizowaniem, zwiększeniem kapitału zakładowego uczelni. Te, za zgodą Ministra Finansów, nawet przed terminem wykupu, będą mogły przedłożyć do umorzenia bądź sprzedać taką obligację a pozyskane środki będą mogły być przeznaczone na nakłady inwestycyjne oraz na wartości niematerialne i prawne.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Zamykam dyskusję.

Czy jest sprzeciw wobec pozytywnej opinii wobec tej części budżetu?

Poseł Urszula Augustyn (PO):

Tak.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Jest sprzeciw, w takim razie będziemy głosować, proszę o liczenie głosów.

Kto z państwa jest za pozytywnym zaopiniowaniem projektu budżetu państwa w zakresie części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe oraz planu finansowego Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz rezerwy 83 w poz. 71?

Kto jest przeciwnego zdania?

Kto się wstrzymał? Nie ma.

Bardzo proszę o wynik: 10 osób za, 7 przeciw. Komisja pozytywnie zaopiniowała dla Komisji Finansów Publicznych tę część budżetu.

W takim razie przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk. Jeszcze raz pan minister Sebastian Skuza, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MNiSW Sebastian Skuza:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, wydatki na działalność Polskiej Akademii Nauk, określone w planie budżetu na 2019 r., wynoszą 83 100 tys. zł, są o 785 tys. wyższe od wydatków zapisanych w ustawie budżetowej na 2018 r.

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 10 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk wydatki te są ujęte w ramach części 67 – Polska Akademia Nauk, w dziale 730.

W 2019 środki budżetowe będą przekazywane Polskiej Akademii Nauk w formie dotacji podmiotowej w kwocie 79 200 tys. zł, dotacji celowej na pokrycie wydatków majątkowych w wysokość 3500 tys. zł, dotacji celowej z przeznaczeniem na zadania w zakresie kształcenia w wysokości 250 tys. zł oraz dotacji celowych na wkład własny do programów realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej w kwocie 242 tys. zł.

Będą przekazywane przez ministra właściwego ds. nauki i szkolnictwa wyższego, który stosowanie do postanowień art. 78 ust. 2 ustawy o PAN jest dysponentem tych środków.

W ramach dotacji podmiotowej finansowana będzie działalność organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk na kwotę 17 200 tys. zł, działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN na kwotę 35 700 tys. zł.

W ramach pozostałej działalności przewidziano kwotę 26 200 tys. zł. Finansowana będzie obsługa administracyjna akademii na łączną kwotę 20 500 tys. zł, zadania związane z działalnością upowszechniającą naukę – 1 200 000 tys. zł, współpraca naukowa z zagranicą – 3200 tys. zł, dotacja na dofinansowanie działalności Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie – 1 300 000 tys. zł.

Dotacja celowa na inwestycje w wysokości 3500 tys. zł zostanie przeznaczona na inwestycje w obiektach zabytkowych jak pałac Działyńskich w Poznaniu, Biblioteka Kórnicka PAN, Pałac Staszica, Muzeum Ziemi w Warszawie, siedziba oddziału PAN we Wrocławiu oraz pozostałe inwestycje i zakupy inwestycyjne, również w zakresie infrastruktury informatycznej, telefonicznej i oprogramowania.

Dotację celową na zadania w zakresie kształcenia w wysokości 235 tys. zł planuje się przeznaczyć na działania takie jak kształcenie na studiach doktoranckich, podyplomowych oraz w innych formach.

Dotację celową na wkład własny w wysokości 242 tys. zł planuje się przeznaczyć na współfinansowanie ze środków budżetu państwa projektu „FlorIntegral – zintegrowana ochrona *in situ* i *ex situ* rzadkich zagrożonych i priorytetowych gatunków flory na terytorium Polski" w ramach podtypu projektu „Działania o charakterze dobrych praktyk, związanych z ochroną zagrożonych gatunków siedlisk przyrodniczych w ramach PO Infrastruktura i Środowisko 2014-2020". Program jest realizowany przez PAN przy udziale Ogrodu Botanicznego w Powsinie.

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO):

Dziękuję, panie ministrze.

O zabranie głosu proszę pana profesora Rowińskiego, wiceprezesa PAN.

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:

Szanowni państwo, myślę, że pan minister bardzo dokładnie przedstawił budżet Polskiej Akademii Nauk.

Może jedynie wyjaśnię, bo często budzi to pewne niezrozumienie, że Polska Akademia Nauk składa się z dwóch części. Jedna to jest część korporacyjna, o której mówiliśmy. To jest również 69 różnych instytutów i to weszło w część budżetu części budżetowej 28 – Nauka. Zatem o instytutach mówiliśmy wcześniej.

Jeżeli chodzi o pozostałą część to wszystko zostało wyjaśnione przez pana ministra.

Jeśli będzie potrzeba, to mogę odpowiedzieć na pytania.

Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO):

Dziękuję.

Pana posła Adama Korola proszę o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii Komisji.

Poseł Adam Korol (PO):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, szanowni goście, wczoraj rozmawialiśmy o sytuacji budżetu Polskiej Akademii Nauk i będę musiał się powtórzyć. Od 2017 r. do budżetu planowanego na 2019 r. ten budżet w zasadzie się nie zmienia. Jest delikatny wzrost o 1%, ale przypomnę, że inflacja planowana jest na 2%, zatem jest to wzrost mniejszy od wskaźnika inflacyjnego o jeden punkt procentowy.

Jak mówiłem wczoraj, w dziale 73010 jest spadek w stosunku do 2018 r. niemal o 5%. Pan profesor tłumaczył z czego wynika ten spadek.

Dobrą wiadomością dla Polskiej Akademii Nauk jest wzrost nakładów w dziale 73011, to jest działalność pomocniczych jednostek naukowych i jednostek organizacyjnych PAN. Będzie duży wzrost, z czego Polska Akademia Nauk jest zadowolona.

Rekomenduję pozytywne zaopiniowanie budżetu PAN na rok 2019.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (PO):

Dziękuję panu posłowi.

Otwieram dyskusję, czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos?

Nie słyszę.

Czy pan minister…

Czy jest sprzeciw wobec pozytywnego przyjęcia tej części budżetu?

Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała projekt budżetu państwa w części 67 – Polska Akademia Nauk.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Bardzo proszę o propozycję posła-sprawozdawcy.

Pan poseł Sprawka, bardzo proszę.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, zgłaszam kandydaturę pani poseł Ewy Tomaszewskiej.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Pani Ewa nigdy nie odmawia.

Jak rozumiem, nie ma innej kandydatury.

Bardzo dziękuję.

Na tym został wyczerpany porządek dzienny posiedzenia, bardzo dziękuję wszystkim państwu.

Dziękuję wszystkim gościom i państwu posłom (do 16.00).

Zamykam posiedzenie Komisji.